

Energize II

*ruim 100 leuke en leerzame energizers en
didactische werkvormen voor volwassenen,
jongeren, kinderen, iedereen!*

Erwin Tielemans

met illustraties van
Philip Paquet

LEEFSTIJL
sociaal-emotionele
vaardigheden

Uitgeverij: Uitgeverij Edu'Actief b.v. Meppel
Auteurs: Erwin Tielemans
Redactie: Uitgeverij Edu'Actief b.v. Meppel
Inhoudelijke redactie: Uitgeverij Edu'Actief b.v. Meppel
Vormgeving: Van der Eijk Grafisch Ontwerp
Illustraties: Philip Paquet, www.philippaquet.com
Drukwerk: Ten Brink, Meppel

Erwin Tielemans
Energize II
Energizers en didactische werkvormen voor volwassenen, jongeren, iedereen.

ISBN: 978 90 7574 942 7
NUR: 100
Trefwoord: leermiddelen; PO, VO, MBO

Copyright © 2004 Uitgeverij Edu'Actief b.v. Meppel
Postbus 1056
7940 KB Meppel
Tel.: 0522-235235
Fax: 0522-235222
E-mail: info@edu-actief.nl
Internet: www.edu-actief.nl

Tweede druk/tweede oplage

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, microfilm, fotokopie of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the publisher.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb. 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (Postbus 3060, 2130 KB) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Inhoud

Voorwoord	9
Dankwoord	10
Gebruiksaanwijzing	11
Tips voor plezier en effect met energizers	12
Kennismaken/ elkaar begroeten	17
Ik hou van ...	18
Visitekaartje	20
Verzamelen	23
In de rij	24
Lopende praatjes	26
Landkaart	29
Atomenspel	30
Drie letters voor wie ik ben	32
Bingo	33
Ezelsbruggetje	35
Grafologie	36
Ik ben, ik was, ik heb	37
Naambal	39
Naamduel	41
Elleboogjes schudden	42
Eén van de vier	43
Stellingname	44
Eerste indrukken	45
Mag ik iets vragen?	47
Voorstellingsronde	48
Wie is er niet?	49
Groepen verdelen	50
Groepsverdelende oefeningen	41
Mango mango	64
Hindu	69
Twee voeten en één hand	70
Plezier maken, rekken en strekken, intermezzo's	71
Ah ko so	72
De pet van tante Jet	73
De fruppel	75
De Samoerai	76
De storm	78
De zoo	80
Dit is mijn oor	82
ESP	83
Evolutiespel	84
Haai goeng	86

Orkaan	88
Boswachtertje	89
Moordenaartje	90
Blinde mol	91
Reuzenwekkers	92
Pak de schat	93
Verjaardagsenergizer	94
Ik zit in 't groen	96
Klap klap	98
Knecht Knolle	99
Lachen!	100
Namenplatsj	102
Tarzan	103
Vallend blad	105
Vlooienspel	107
Zip zap zoep	108
Paardenkoers	109
De verborgen vogel	111
Inhaalbal	113
Staartenbijter	114
Ballonvoetbal	115
Kruis of munt	116
Opwarming voor rollenspel / expressie	117
Applausmeester	118
Onzichtbare voorwerpen	119
De hoed van Baltimore	120
Gaan als	121
Hallo!	126
Koning Albert	128
Standbeelden met gevoel	130
Groepsverhaal	134
Charade	135
Samenwerkingsactiviteiten	140
Beste maatjes	141
Potlodenketting	142
Plotter	143
Groepsjongleren	144
Hoepel op!	145
Tellen in groep	146
Stoelenbalans	147
Blinde draak	148
Boter, kaas en eieren	149
Snelle bal	150

Groepsteken	151
Marionet	153
Zwevende stok	154
Menselijke knoop	155
Zitkring	156
Communicatieoefeningen, conflicthantering	157
Verbondenheid	158
Geheime plaats	159
Ja/nee	160
Open de vuist	162
Woordenduel	163
Braadworst	164
Doe wat ik je zeg	165
Eu	166
Luister naar de stilte	167
Luisterpest	168
Roddelverhaal	171
Zoek de leugen	173
Zullen we ruilen?	174
Pesten bespreekbaar maken /groepscodes	175
Dirigentje	176
Geheim getal	177
Ali Ben Mocassa	178
De kamelenslachter	180
Codes	182
Één minuutje	183
Geheimen ontdekken	184
Vertrouwen, contactoefeningen	186
Rug aan rug	187
Massage- en knuffeloefeningen	188
Massage- en knuffeloefeningen (bis)	191
Massagekring	193
Ronde schootzitten	194
Partnerroep	195
Blind vertrouwen	196
Blind labrynt	198
Blinde overgave	200
Hou me tegen!	202
Transportband	203
Hangbrug	204
Stalen borst	205
In balans	206

Afscheid nemen, evalueren	208
Evaluëren met symbolen	209
Standbeeld	210
En hoe nu verder?	211
Ruggensteun	213
Stop!	214
Creatief afscheid nemen	215
Afscheidsbloem	216
Afscheidsknuffel	217
 Bibliografie	 218

Voorwoord

Het boek dat u in uw handen hebt, is het resultaat van een lang groeiproces. Ik ben blij met de oogst! Het is een fris, inspirerend boek met meer dan 100 energizers – interactieve samenwerkingsactiviteiten die een groep energie geven en mensen met elkaar in contact brengen. Iedereen houdt van energizers: volwassenen, jongeren, kinderen, iedereen! Als u voor het eerst van energizers hoort, ontdekt u in dit boek hoe u op een magische manier met groepen kunt werken en hen bereid maakt om te leren. Als u vertrouwd bent met energizers, zal u aangenaam verrast zijn over de verzameling aan creatieve activiteiten waarmee u openheid, samenwerking, spontaniteit en plezier in groepen genereert.

Ik herinner me dat we jaren geleden plannen smeedden om een succesvol vervolg te schrijven op het boek **Energize!** uitgegeven door Quest International. De voorbije jaren wisselden trainers over de hele wereld hun ideeën en juweeltjes van energizers uit via Internet. Erwin Tielemans verzamelde deze en zette ze op papier en integreerde essentiële aandachtspunten om succes en plezier te hebben met deze wonderlijke werkvormen. De realisatie van dit kwalitatieve handboek is mede te danken aan de internationale samenwerking tussen trainers van over de hele wereld.

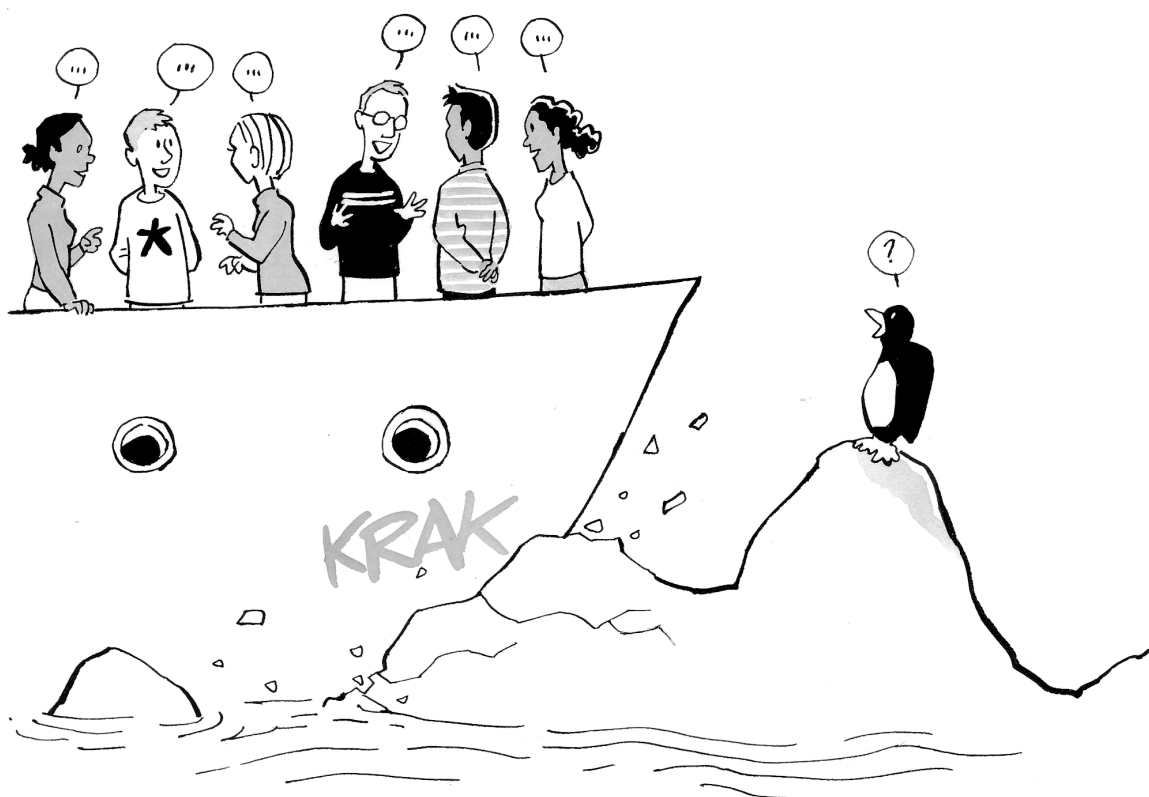
De vormgeving van dit boek is bijzonder. In de illustraties verstopte de tekenaar vele collega's van binnen en buiten onze organisatie op een subtiële manier. Ik herken velen onder hen. Als je goed zoekt, vind je jezelf misschien terug.

Ik hoop dat u en de groepen waar u mee werkt, plezier zullen beleven aan dit boek. Ik wens u vreugde, humor, inspiratie en genoeg toe met deze leerrijke activiteiten. Laat ons samenwerken aan een wereld van vrede waar alle mensen in een open communicatie respectvol met elkaar samenleven.

Susan Keister
Lions Quest International Training Coordinator

Kennismaken, ijsbrekers, begroetingsspelen, namen leren

Vóór een groep inhoudelijk aan de slag gaat, moeten de deelnemers vertrouwd worden met elkaar. Een kennismakingsproces verloopt van voorzichtig aftasten naar je persoonlijk voorstellen en je op je gemak voelen in een groep. Als begeleider is het belangrijk om kennismakingsactiviteiten te kiezen die aansluiten bij de risicobereidheid van de groep. Vooraan in dit hoofdstuk staan de laagdrempelige oefeningen. Achteraan in het hoofdstuk staan de meer persoonlijke kennismakingsoefeningen en activiteiten voor een verdere kennismaking.

Aantal deelnemers: 12-50

Leeftijd: 6+

Tijd: 5'

Ik hou van...

Geschikt als eerste kennismakingsoefening.

Uitleg:

De deelnemers zitten in een stoelenkring.

Ik wil jullie uitnodigen voor een (eerste) kennismakingsoefening. Ik doe zo dadelijk een uitspraak, bijvoorbeeld "Ik hou van chocolade" en ik ga hierbij staan.

Zelf gaan staan.

Aan allen die van chocolade houden, wil ik dan vragen ook te gaan staan. Wie niet van chocolade houdt blijft zitten.

Allemaal weer gaan zitten.

Wie een beetje van chocolade houdt kan een beetje staan.

Half zitten met de handen op de knieën steunend.

"Ik hou van vakantie."

Wellicht gaan alle deelnemers staan bij deze uitspraak. De deelnemers gaan allemaal weer zitten voor u de volgende vraag stelt.

Doe een vijftal uitspraken die voor u van toepassing zijn. Telkens gaat u hierbij staan. Enkele voorbeelden: **Ik hou van kamperen. Ik hou van koken. Ik hou van vroeg opstaan...**

De oefening krijgt een andere wending als deelnemers een zin mogen uitspreken. Vraag de deelnemers een zin uit te spreken die voor hen van toepassing is.

Wie wil mag een zin uitspreken, zelf gaan staan en kijken wie er ook gaat staan.

Deelnemers spreken om de beurt een zin uit die voor hen past. Andere deelnemers gaan mee staan als de zin ook voor hen van toepassing is.

Toelichting:

Zorg ervoor dat deelnemers positieve uitspraken doen.

- Variant 1:** In plaats van te staan steken deelnemers hun hand op.
- Variant 2:** De deelnemers staan in een kring. De begeleider zegt: “Ik hou van sport” en iedereen die van sport houdt, beeldt haar/zijn lievelingssport uit.
- Ik hou van vakantie: iedereen beeldt uit wat zij/hij graag in de vakantie doet
  - Ik hou van dieren: dier uitbeelden waarvan men houdt
  - Ik hou van lekker eten: ...
  - Ik hou van muziek: ...
- Verwerkingsvragen:**
- Welke effecten merk je bij deze oefening?
  - Hoe helpt deze oefening je bij het kennismaken?
  - Wat is het effect van deze oefening op de sfeer?
  - Hoe ervaar je het risico in deze oefening?

Materiaal: 1 kaartje en
schrijfgerief per persoon
Aantal deelnemers: 12-40
Leeftijd: 8+
Tijd: 10'

Visitekaartje

De deelnemers komen met elkaar in gesprek aan de hand van een zelfgemaakt visitekaartje.

Uitleg:

Elke deelnemer ontwerpt een visitekaartje. Hierop tekenen ze een pasfoto, hobby's, een positieve karaktereigenschap, de plaats waar de persoon vandaan komt en een vraag die de persoon beantwoord wil hebben. Zeg tegen de deelnemers vooraf dat de visitekaartjes na de oefening op een prikbord worden gehangen. Als alle deelnemers hun kaartje klaar hebben, worden ze verdeeld in willekeurige groepen van 5 personen.

Stel jezelf voor in de groep aan de hand van het visitekaartje. Voor deze oefening krijg je 10 minuten, 2 minuten voor elke persoon. Na deze oefening stelt iedereen iemand anders uit haar/zijn groep voor. De anderen moeten dan raden over wie het gaat.

Toelichting:

Risicohoge kennismakingsoefening. Alleen bruikbaar in groepen waar deelnemers op een respectvolle manier met elkaar omgaan. Geschikte integratieoefening om te gebruiken als de deelnemers elkaar kennen.

Variant 1:

Materiaal: kaartje per deelnemer (kopieerblad)

Elke deelnemer maakt een kaartje waarop staat:

- Een belangrijk symbool dat iets over mezelf zegt
- Ik heb ervaring in...
- Wat ik wil leren: ...
- Wat voor mij belangrijk is ...
- Mijn hobby's: ...
- Fijnste vakantiebestemming: ...
- Lievevingsboek: ...
- Lievevingsvak: ...

Het kaartje is een aanknopingspunt voor een gesprek.

Variant 2:

Elke deelnemers tekent, schildert of boetseert een metafoor waarin zij/hij zich voorstelt. De begeleider kan in de instructie aangeven welke aspecten moeten worden opgenomen:

- Mijn sterke kanten
- Mijn verbeterbare eigenschappen
- Wat voor mij belangrijk is
- Wat ik geleerd heb
- Wat ik moeilijk vind

Elke persoon licht haar/zijn beeld toe. De anderen kunnen vragen stellen. Het gebruik van metaforen geeft een andere, vaak inspirerende kijk op een realiteit.

Variant 3:

Elke deelnemer tekent haar/zijn handomtrek op een blad. In elke vinger wordt een persoonlijk thema geschreven:

- Duim: lievelingseten
- Wijsvinger: sport
- Middelvinger: hobby
- Ringvinger: lievelingsdier
- Pink: wat ik op school wil meemaken

De handen worden verzameld. De groep raadt van wie welke hand is. Daarna kunnen de handen worden uitgeknipt en in een slinger opgehangen.

Kopieerblad Visitekaartje: kopiëren en knip de kaartjes uit; 1 kaartje per deelnemer

Een belangrijk symbool dat iets over mezelf zegt: _____ _____ _____ Ik heb ervaring in: _____ Wat ik wil leren: _____ Voor mij belangrijk: _____ Mijn hobby's: _____ Fijnste vakantiebestemming: _____ Lievelingsboek: _____ Lievelingsvak: _____	Een belangrijk symbool dat iets over mezelf zegt: _____ _____ _____ Ik heb ervaring in: _____ Wat ik wil leren: _____ Voor mij belangrijk: _____ Mijn hobby's: _____ Fijnste vakantiebestemming: _____ Lievelingsboek: _____ Lievelingsvak: _____
Een belangrijk symbool dat iets over mezelf zegt: _____ _____ _____ Ik heb ervaring in: _____ Wat ik wil leren: _____ Voor mij belangrijk: _____ Mijn hobby's: _____ Fijnste vakantiebestemming: _____ Lievelingsboek: _____ Lievelingsvak: _____	Een belangrijk symbool dat iets over mezelf zegt: _____ _____ _____ Ik heb ervaring in: _____ Wat ik wil leren: _____ Voor mij belangrijk: _____ Mijn hobby's: _____ Fijnste vakantiebestemming: _____ Lievelingsboek: _____ Lievelingsvak: _____